

Digeskatteydere og Staten, skulde Staten eftergive den det lollandske Digelag paa-hvilende Gæld til Statskassen: 826 561 Kr. 95 Ø. — jeg har allerede nævnt, at de havde faaet et direkte Tilskud paa 100 000 Kr. — for det andet afstaa til det lollandske Digelag den Statskassen tilhørende Andel af Ejendomsretten over Rødby Fjord og Nakskov Inderfjord samt Statens Andel i den endnu udestaaende Del af Købesummen for de afhændede Arealer af Nakskov Inderfjord og for det tredie tilskyde et kontant Beløb paa 200 000 Kr. af Statskassen til Dannelse af en Reservefond for det lollandske Digelag til Digernes fremtidige Vedligeholdelse.

Det var altsaa de tre Krav, som Kommissionen stillede til Statskassen, først at den afskrev de 826 000 Kr., og dernæst at den gav Afkald paa sin Ejendomsret til de inddæmmede Arealer. Jeg maa nemlig her gøre opmærksom paa, at Digeanlægene nede paa Lolland ikke alene var et Kystsikringsforetagende, der skulde beskytte mod Stormflod, men i Virkeligheden ogsaa var et Inddæmningsforetagende, idet man inddæmmede den store Rødby Fjord, Nakskov Inderfjord og en hel Del andre Arealer, der udgjorde et samlet Areal af 7 800 Tdr. Land. Staten skulde altsaa give Afkald paa sin Andel, det vil sige en Fjerdedel, idet jeg maa gaa ud fra, at Staten havde forbeholdt sig Andel i Ejendomsretten til de inddæmmede Arealer, og da Staten bidrog oprindelig med en Fjerdedel, maa man gaa ud fra, at det var en Fjerdedel af Ejendomsretten, den gav Afkald paa, men med de Tilskud, Statskassen havde ydet i Form af Laan til det lollandske Digelag, blev det samlede Tilskud ikke en Fjerdedel, men mere end Halvdelen, idet den kom op paa 1¼ Mill. Kr. Endelig blev der saa stillet et Beløb paa 200 000 Kr. til Raadighed fra Statens Side til at danne en Reservefond for.

Det Areal, der blev beskyttet ved Digerne paa Lolland, udgjorde 32 209 Tdr. Land, og Digernes Højde var 12 Fod over dagligt Vand. Der er ingen Tvivl om, at naar Vedligeholdelsesomkostningerne ved Digerne nede paa Lolland har været saa betydelige, er Grunden den, at de er bygget saa nær ved Kysten, at der ingen Forstrand er udenfor, thi det er ganske klart, og det har vi Erfaringer for ved de senere Anlæg, der er bygget, at naar der er Arealer udenfor Digerne, tager de en hel Del af Stødet, af Virkningerne af Stormfloden bort.

Digerne paa Falster kostede 345 000 Kr. Deraf betalte Staten $\frac{2}{5}$ eller 138 000 Kr.,

Lodsejerne $\frac{9}{25}$ eller 124 200 Kr. og Amte^t $\frac{6}{25}$ eller 82 800 Kr. Paa disse Diger har der ikke været synderlige Vedligeholdelsesudgifter i Tidens Løb, idet de, som jeg allerede har nævnt, er trukket tilbage fra Kysten.

Jeg vender mig derefter til Havdiget fra Vester Vedsted til Store Darum. Det blev gennemført ved Loven af 30. April 1909, som gik ud paa, at Regeringen be-myndigedes til at paabyde Anlæg af et Havdige i 5,65 m Højde over dagligt Højvande langs Kysten fra Vester Vedsted til Store Darum i Ribe Amt. Af Udgifterne 1 780 000 Kr. skulde Lodsejerne udrede 675 000 Kr., Amtsrepartitionsfonden 50 000 Kr. og Staten Resten 1 055 000 Kr. Det Beløb, som Lodsejerne skulde udrede, blev ydet Digelaget uden Rente, saa længe Diget var under Opførelse mod Amtsrepartitionsfondens Garanti, som Laan af Statskassen at afdrage og forrente med en aarlig Rente af 4½ pCt., hvoraf 4 pCt. beregnes som Rente, Resten som Afdrag. Arealet, der beskyttedes ved dette Anlæg, udgør ca. 12 000 Tdr. Land. De forskellige Anlæg, hvoriblandt der var tre Sluser, var anslaaet til følgende Udgifter: Slusen i Ribe Aa 325 000 Kr., i Kongeaaen 230 000 Kr., i Darum Bæk og Vester Vedsted Bæk 120 000 Kr., tilsammen 675 000 Kr. Men saa foresloges det under Udvalgsbehandlingen at bygge en Kammerluse i Stedet for en almindelig Sluse i Ribe Aa, og det forøgede Udgiften med 175 000 Kr., saa at de tre Sluseanlæg i Diget ved Ribe kom op paa 850 000 Kr.

Nu har jeg som et Par af de tidligere ærede Talere undret mig lidt over Rækkefølgen af de Forslag, som her er fremsat, at Diget fra Store Darum til Tjæreborg Bakker er opført til sidst. Det er saadan ligesom stukket til Side, og det er dog et gammelt bekendt Forslag; vi havde det fremme for nogle Aar siden. Det blev fremsat i Rigsdagssamlingen 1916—17, og det har, saa vidt jeg husker, været fremme i en senere Samling. Da var Udgiften anslaaet til 600 000 Kr., hvoraf Staten skulde udrede Halvdelen, dog ikke udover 300 000 Kr.; Ribe Amtsfond skulde betale 25 000 Kr. og Lodsejerne, eventuelt i Forening med en eller flere af de interesserede Kommuner, Resten, altsaa 275 000 Kr. Det blev ikke gennemført den Gang, og jeg skal ikke nærmere komme ind paa en Redegørelse for Grunden dertil. Nu ser vi altsaa, at Anlægs-summen er fordoblet, 1916—17 var den anslaaet til 600 000 Kr., nu anslaaer man Udgifterne til 1 200 000 Kr., og det er rig-